

ભાઈ કોલેજીયનો.....રેગીંગ નહીં પણ બેકીંગ કરો, ઠેકેદાર નહીં પણ ટેકેદાર બનો.

સમાચાર માધ્યમો દ્વારા ક્યારેક આનંદથી નાચી ઊઠીએ તેવા સમાચાર સાંભળવા મળે છે, તો વળી ક્યારેક રાતોની રાત ઊંઘ પણ ન આવે તેવા સમાચાર પણ સાંભળવા મળે છે. આવા એક સમાચાર હમણાં હમણાં વધારે સાંભળવા મળ્યા. તે સમાચાર છે - કોલેજિક્ષાએ સિનિયર વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા નવા વિદ્યાર્થીઓનું થતું રેગીંગ. જેમાં સિનિયર વિદ્યાર્થીઓ નવો પ્રવેશ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓ પાસે એવી હરકતો કરાવે છે કે જે જોઈને આ સિનિયર વિદ્યાર્થીઓ મનોરંજન મેળવે છે અને સાથે જુનિયર અને નવા વિદ્યાર્થી પર પોતાનો વટ-ઘાઠ બેસાડે છે. આ સમયે નવા આવનાર વિદ્યાર્થીઓની દશાની કલ્પના પણ ન થઈ શકે તેવી હોય છે. અહીં દેડકાનો જીવ જતો હોય અને કાગડાઓને આનંદ આવતો હોય તેના જેવી હાલત થાય છે. પણ પોતાના મા-બાપ, વતન છોડીને અરમાનો સાથે આવેલા આ નવા વિદ્યાર્થીઓ બિચારા-બાપડા બનીને સિનિયર વિદ્યાર્થીઓના હુકમને તાબે થઈને અનુકૂળ સાધી લેતા હોય છે.

સિનિયર વિદ્યાર્થીઓની હરકતો અને હુકમો ક્યારેક તો એવા નિર્ભજ અને હલકટકક્ષાના હોય છે કે તેનો ભોગ બનનાર કેટલાક નવા વિદ્યાર્થીઓ તેને શારીરિક કે માનસિક રીતે સહન કરી શકતા નથી. આ રેગીંગની તેમના માનસ પર એટલી હદ સુધી અસર થાય છે કે જેથી તેઓ કેટલાક દિવસ સુધી પોતાની હોસ્ટેલના રૂમમાંથી બહાર નીકળતા નથી, તો વળી કોઈ વિદ્યાર્થી કેટલાક દિવસો સુધી જમતો નથી, તો વળી કોઈ ગુમસુમ બની જાય છે. અરે એટલું જ નહીં ક્યારેક તો કોઈ વિદ્યાર્થી જે તે કોલેજ છોડીને પણ જતો રહે છે. આ બધી બાબતો સ્વીકારી શકાય તેવી નથી જ. પણ ક્યારેક સૌથી ભયંકર પરિણામ તો એવું પણ આવે છે કે ભોગ બનનાર વિદ્યાર્થી આત્મહત્યા પણ કરી બેસે છે. કોઈપણ લાગણીશીલ વ્યક્તિના રૂવાંડા ઊભા કરી નાંખે તેવી આ ઘટનાઓ છે. હમણાંજ દસેક દિવસ પહેલાં એવા સમાચાર સાંભળવા મળ્યાં કે રેગીંગનો ભોગ બનનાર વિદ્યાર્થીની માએ આપઘાત કર્યો! થોડીક્ષણો માટે આ લેખ બાજુમાં મૂકીને વિચારો કે શું વીત્યું હશે રેગીંગનો ભોગ બનનાર તે વિદ્યાર્થી પર ! એવી તો કેવી અસહ્ય સાંવેગિક અસર થઈ હશે પેલી મા પર કે જે પોતાના દિલના ટુકડાનું થયેલ રેગીંગ સહન કરી શકી નહીં. અહીં ગુમાવવાનું કોને આવે છે? માત્ર અને માત્ર નવો પ્રવેશ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓ ને જ ને? શું વાક છે તેમનો?

મનોવૈજ્ઞાનિક રીતે વિચારીએ તો સિનિયર વિદ્યાર્થીઓ પોતાની કેટલીક વૃત્તિની પૂર્તિ માટે આવી નાસમજ હરકતો કરતા હોય છે. તેમાં તેમની ઉંમરનો દોષ છે. સાથે તેમને મળેલા સંસ્કાર અને વાતાવરણનો દોષ છે. વ્યક્તિગત રીતે તેઓમાં પણ સજ્જનતાનો અંશ હોય છે. પણ તેઓ માર્ગ ભૂલેલા પથિક સમાન છે, જેનો ભોગ અન્યને બનવું પડે છે. તેઓમાં જો આટલી લાગણીભરી સમજ હોત તો તેઓએ આપું કર્યુંજ ન હોત ! ઈસુના શબ્દોમાં કહીએ તો...હે પ્રભુ, તેઓ શું કરી રહ્યાં છે તેનો તેમને ખ્યાલ નથી...પણ આપું અને આટલું વિચારવાથી ચાલશે? આમ કરવાથી ભોગ બનેલાનું શું? તેમને સહન કરેલ પરિસ્થિતિનો બદલો તો ચૂકવી શકવાના નથી, પણ ભવિષ્યમાં

કોઈનો લાડકવાયો લુપ્ત ન થાય કે ભારતનો સમૃદ્ધ નાગરિક બનવા આજે સજ્જ થઈ રહેલો કોઈ વિદ્યાર્થી જીવન પ્રત્યે નકારાત્મક અભિગમ બાંધે તે પહેલાં આ પરિસ્થિતિને જન્મ આપતાં અને પોષતાં પરિબલોને દબાવવા જ રહ્યાં. આ માટે કાયદા કે નિયમ કરતાં નિષ્ઠા વધુ કારગત નિવડશે. સિનિયર વિદ્યાર્થીઓમાં નવા વિદ્યાર્થીઓ માટે નવા જ પ્રકારની નિષ્ઠા ઊભી કરવી પડશે. આ માટે કેટલીક કોલેજોએ પ્રયોગ કરવાની પહેલ કરવી પડશે. જુદા જુદા પ્રયોગો કરીને સફળ પ્રયોગને બધી કોલેજોએ અપનાવવો પડશે.

આવો એક પ્રયોગ કરી શકાય? કોલેજના પ્રથમ બે-ત્રણ દિવસ ઓરિએન્ટેશનના હોય. જે પૂર્વે જૂના વિદ્યાર્થીઓને અગાઉથી જ તાલીમ આપીને માનસિક રીતે સજ્જ કરવામાં આવેલાં હોય. વિષયનિષ્ઠાતો સાથે ચર્ચાઓ કે વ્યાખ્યાનો ગોઠવીને તેમનાં દિલ અને દિમાગમાં નવા વિદ્યાર્થીઓ માટે ભારોભાર પ્રેમ અને મદદની ભાવના ભરી દેવામાં આવી હોય. ઓરિએન્ટેશનના પ્રથમ દિવસે કોલેજમાં અભ્યાસ ચાલુ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓ નવા આવનાર વિદ્યાર્થીઓનું દિલથી સ્વાગત કરે અને પૂરું સન્માન આપે. આ ઉપરાંત કોલેજના સિનિયર, પ્રામાણિક, નિષ્ઠાવાન અને અભ્યાસમાં સાદું પરિણામ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓને લીડર બનાવી નવા આવનાર ચાર-ચાર વિદ્યાર્થીઓ સોંપવામાં આવે. જેથી નવો પ્રવેશ મેળવનાર વિદ્યાર્થી તેના લીડર પાસેથી માર્ગદર્શન મેળવે. જેમકે કઈ હોસ્ટેલમાં પ્રવેશ લેવો, કયા વિષયો પસંદ કરવા, કયા પુસ્તકો ક્યાંથી ખરીદવા વગેરે. સાથે પાંચ-સાત લીડરનું જૂથ બનાવવું અને તેના નેતા કોઈ અધ્યાપકને બનાવવા. આમ સમૂહભાવનાથી કામ થશે. રેગીંગ અટકી જશે. નવા વિદ્યાર્થીને લાગશે કે અમારી સારસંભાળ લેનાર કોઈ છે ! તે તેના પિતાજીને પત્રમાં લખશે કે, “બાપા તમે શાંતિથી ખેતી સંભાળજો...મારી ચિંતા કરશો નહીં, અહીં મારી કાળજી લેનારા મને મોટાભાઈ જેવા વિદ્યાર્થીઓ મળી ગયા છે”.તો વળી સિનિયર વિદ્યાર્થીઓને પણ તેમની જવાબદારીનું ભાન થશે.

અંતે સિનિયર વિદ્યાર્થીઓને પાંચ પ્રશ્નો.....

રેગીંગ કરતી વખતે તમને જેટલું જે પ્રાપ્ત થાય છે તે જ સમયે સામેનો વિદ્યાર્થી કેટલું અને શું ગુમાવે છે? નવો પ્રવેશ મેળવનાર અપરિપક્વ વિદ્યાર્થી અને તેના મા-બાપે કેવાં અરમાનો સાથે કોલેજનો અભ્યાસ પસંદ કર્યો હશે? રેગીંગનો ભોગ બનનાર વિદ્યાર્થીની માનસિકતા પર-તેના ભાવિ જીવન પર રેગીંગની શું અને કેટલી અસર પડે છે? તમારું માર્ગદર્શન અને હૂંફની તેના અભ્યાસ અને ભાવિ જીવન પર હકારાત્મક અસર થાય ખરી? પરણીને સાસરે ગયેલી આપણી બહેન સાથે તેના સાસરિયાએ કરેલા અયોગ્ય હુકમોને તમે રેગીંગ ગણાશો ? માટે જ દોસ્તો, ભાઈ કોલેજીયનો....નવા વિદ્યાર્થીઓના ટેકેદાર બનો ઠેકેદાર નહીં. રેગીંગ નહીં પણ બેકીંગ કરો. પોતાના જીવનની સાથે અન્યનું પણ જીવન સુધારો તેવી શુભેચ્છા.